

**Eğitim Fakültesi Öğrencileri ile
Pedagojik Formasyon Alan
Öğrencilerin Ölçme Değerlendirme
Dersine Yönelik Tutumlarının
İncelenmesi**

**The Investigation of Students of the
Faculty of Education with the students of
Pedagogical Formation Attitudes
Toward the Measurement and
Assessment Course**

Serhat SÜRAL¹

Özet

Bu çalışmanın amacı, mesleğe başlamadan fen edebiyat programlarında eğitim görmüş, aldıkları pedagojik formasyon programı ile öğretmenlik mesleğini yapacak öğretmen adayları ile eğitim fakültesi bünyesinde yer alan öğretmen adayları arasında ölçme değerlendirme dersini yeteri kadar önemseyip önemsemediklerini tutum boyutunda incelemektir. Araştırma nicel bir çalışma olarak tasarlanmış ve genel tarama modeli kullanılmıştır. Bu modele uygun olarak, ilişkisel tarama modeli ile desenlenmiştir. Bu araştırmanın evrenini, Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi'nde öğrenim gören ölçme değerlendirme dersi almış dördüncü sınıf öğrencileri ile yine aynı dersi almış fen edebiyat mezunu pedagojik formasyon programında yer alan öğrenciler oluşturmaktadır. Veri toplama aracı olarak Yaşar'ın (2014) geliştirmiş olduğu "Eğitimde Ölçme ve Değerlendirme Dersine Yönelik Tutum Ölçeği" kullanılmıştır. Cinsiyet, genel başarı not ortalaması ve lisans öğrenimindeki alan değişkenleri bazında incelenmiş ve ölçme değerlendirme dersi ile aralarında anlamlı farklar tespit edilmiştir. Ayrıca iki örneklem grubu arasında da ölçme değerlendirme dersine yönelik tutumlar incelenmiş ve eğitim fakültesi öğrencilerinin lehine anlamlı farklar belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Ölçme ve değerlendirme, tutum, mesleki yeterlik.

¹ Araş. Gör., Aksaray Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Aksaray, apakibrahim@gmail.com

Abstract

The purpose of this study, starting profession trained in science and literature programs, pedagogical training program with their teachers to make the teaching profession and the training of school teachers on-site assessment course they care enough to bother and pay attention is to examine the attitude dimension. Designed as a quantitative research study and general screening model was used. In accordance with this model , relational model was designed with . The universe of this study , Pamukkale University, studying in the Faculty of Education assessment of the course taken by fourth-grade students have taken the same course again pedagogical science, literature graduate students in the program constitutes . Yaşar as a means of data collection (2014) has developed a " Course Attitude Scale for Assessment and Evaluation in Education " is used . Gender , GPA and overall success in terms of the variables examined in undergraduate education and assessment course with a significant difference was detected . In addition, measurement and evaluation of two sample groups examined attitudes towards the course and significant difference in favor of the students in the faculties of education are determined.

Key Words: *Measurement and evaluation, attitude, professional competence.*

---

1. Giriş

Bir açık sistem; girdi, işlem, çıktı ve dönüt öğelerinden oluşan, en az bir hedefi gerçekleştirmek üzere uygulamaya konan ve her uygulama sonucunda elde edilen dönütlerle yeniden düzenlenen bir örüntü olarak betimlenebilir. Bu sistemin öğeleri birbirleriyle sıkı bir ilişki içerisindedirler (Sönmez, 2005:15). Burada söz konusu sistemin, ilişki boyutuna ulaşabilmesi özellikle girdi ile çıktı arasındaki bağlantının sağlanmasıyla mümkün kılınmaktadır. Bu bağlantıyı sağlayan mekanizma ise dönüttür.

Dönüt, sürecin başında belirlenen kazanımların ne düzeyde öğrenciye kazandırılabilirdiğini görmek adına yapılan ölçme ve değerlendirme çalışmalarıyla elde edilebilir. Yapılan ölçme değerlendirmenin nitelikli olabilmesi ise hazırlanan ölçme aracının güvenilir ve geçerli olmasına bağlıdır. Baykul'un (2000) da belirttiği gibi, eğitim programının sağlam olup olmadığının tespiti, öğretim sürecinde kullanılan yöntemlerin etkililik derecesinin saptanması, öğrenme güçlüklerinin tespit edilmesi, öğrenci başarısının

belirlenmesi ve değerlendirmenin doğru yapılabilmesi için ölçme işleminin sonuçlarının önemli olduğuna işaret etmektedir. Bu bağlamda ölçme işleminin sonuçlarının doğru olabilmesi için uygun ölçme araçlarının kullanılmasının gerekliliği aşikârdır. Güvenilir ve geçerli bir ölçme aracı, ölçmek istediği niteliğe göre pek çok konuda araştırmacılara, öğretmenlere istenilen bilgileri verebilmektedir. Eğitim öğretim sürecinde ölçme ve değerlendirme sonucunda elde edilen bilgiler, öğrenciler ve eğitim öğretim süreci ile ilgili birçok kararda veri olarak kullanılır. Bu kararlar (Kubiszyn ve Borich, 1993; Worthen, White, Fan ve Sudweeks, 1999; Akt. Semerci, 2009);

- Öğretimle ve not verme ile ilgili kararlar,
- Öğrencilerin gelişim düzeylerini, ilgilerini ve yeteneklerini teşhis etmeye yönelik kararlar,
- Öğrencileri seçme ve yerleştirme ile ilgili kararlar,
- Rehberlik ve yönlendirme ile ilgili kararlar,
- Öğretim programı ve yönetim ile ilgili kararları içerir.

Eğitim - öğretim süreci içerisinde oldukça kritik işlevleri olan ölçme değerlendirme sürecine öğretmenlerin hem akademik yönden hem de duyuşsal yönden hâkim olması gerekmektedir. Bu hâkimiyetin sağlanacağı aşama da şüphesiz lisans, hatta lisansüstü düzeyde alacağı eğitime bağlıdır.

Sınıftaki öğretimin iyi yürütülebilmesi için, öğrenci başarısının sık sık ölçülüp değerlendirilmesi gerekir. Böyle bir durumda öğretmene bu konuda önemli sorumluluklar düşer. Bir sınıftaki öğrencilerin herhangi bir dersteki başarıları ölçülüp değerlendirilecekse, o dersin öğretmeni, ölçme ve değerlendirme becerilerine sahip olmak kaydıyla, bu işi yapacak en yetkili kimsedir (Turgut, 1990:65). Öğretmen, önceden düzenlediği öğrenme yaşantılarını, öğrencilerine yaşatarak gerçekleştirir. Öğrenim, yaşantılarının gerçekleştirilmesinin sonunda, öğrencide istenilen davranış değişmelerinin oluşması beklenir. Ancak birçok değişken öğrenmeye etkide bulunduğu anda, bazı öğrencilerin tam olarak öğrenmeyi gerçekleştirmediği görülür. İşte bunun için öğretmen her öğrencinin ne derecede öğrendiğini ölçmek ve değerlendirmek zorundadır (Başaran, 1988:34). Öğretmen yeterlikleri arasında belki de en önemlisi olan ölçme değerlendirme üzerine eğitim alan öğrencilerin bu yeterliğe duyuşsal açıdan edineceği tutum, ortaya koyacağı ölçme değerlendirme yeterliği kadar süreçte etkili olduğu söylenebilir. Bu yüzden öğretmenlerin ölçme değerlendirmeye yönelik nasıl bir tutum sergilediği de dikkat edilmesi gereken bir unsurdur.

Aktaş ve Alıcı'nın (2013) da belirttikleri gibi öğrencilerin ölçme değerlendirme alanındaki yeterliklere sahip olma düzeylerini etkileyen faktörlerin bu alandaki çalışmaların gerekliliği ve önemi konusundaki duyuş ve düşünceleridir. Ölçme değerlendirme çalışmalarının önemine inanan, bu çalışmalara değer veren, bu çalışmaların ancak bilimsel ilke ve yöntemlere uygun bir biçimde yapılması durumunda nitelikli olabileceğine inanan bir öğretmen (ya da öğretmen adayı) bu alandaki yeterlikler konusunda kendisini yetiştirme, geliştirme çabası içinde olur ve bu konuda mesleki anlamda kendisinden beklenenleri nitelikli bir biçimde yerine getirebilir. Öğretmen adaylarının derse karşı tutumlarının belirlenmesi durumunda, özellikle olumsuz tutuma sahip öğretmen adayları olduğu takdirde, bu tutumlarının nedenlerinin belirlenmesi ve bunların giderilmesi sağlanabilir. Bunun gerçekleştirilmesi ise tutumların ölçülmesine bağlıdır.

Buna göre tutum, bireylerin belirli bir kişiyi, bir grubu, kurumu veya bir düşüncüyü kabul ya da reddetme şeklinde gözlenen, duyuşsal bir hazır oluş hâli veya eğilimdir (Özgüven, 1994:33). Tutum, kişide bir şeye karşı ilgi uyanmasını sağlayan, merak ve değerlendirme gibi özellikleri de kapsadığı için sadece öğrenmenin olup olmamasını değil aynı zamanda öğrenme tarzını da değiştirir, bir başka deyişle kişinin bilişsel stratejileri kullanmasını etkiler (Atasoy, 2002:68).

Senemoğlu (2001) yaptığı bir araştırmada, bireyin başarılı bir öğretmen olabilmesi için hem iyi bir konu alanı bilgisine hem de öğretmenlik formasyonu bilgisine sahip olması gerektiğini ve öğretmeye güdülemesi, öğretmenliğe gönül vermesi gerektiği sonucuna ulaşmıştır. Kazanılan bu özelliklerin de deneyimle güçlendirilmesi başarılı bir öğretmenlik için önemli görülmektedir.

Öğretmenlerin mesleğine duyduğu ilgi, gösterdiği olumlu tutum; öğretmenin öz yeterliklerini ortaya çıkarmasında tetikleyici bir faktör olduğu söylenebilir. Mesleğine karşı ilgi duymayan, mesleğinin gereklerini yerine getirmeyi tamamen bir zorunluluk olarak gören bir öğretmenin ne derece etkili bir öğretim sergileyebileceği tartışılır. Öğrenciler, üzerinde etkili, nitelikli ve kalıcı bir öğrenmeyi

gerçekleştirecek olan öğretmenin öğretme stillerinin özellikleri ile duyuşsal özellikleri arasında yüksek pozitif bir ilişkinin olduğu bu bağlamda söylenebilir (Süral, 2013: 56).

MEB'in (2006) raporunda da etkili bir öğretimin işe koşularak öğrenmenin gerçekleşmesi öğrencileri 21. yüzyıla hazırlayan öğretmenlerin sahip olduğu bilgi, beceri ve tutumlarla mümkün olmaktadır. Sahip olunan bu bilgi, beceri ve tutumlar öğretmen yeterliğini oluşturmaktadır. Bu yeterlikler ışığında belirlenen öğretme stilleri, öğretmenlerde bulunması gereken yeterlikleri, duyuşsal bakış açısıyla da mesleğine yönelik edindiği tutumu daha net bir biçimde ortaya çıkaracaktır.

Tschannen-Moran ve Woolfolk Hoy'a (2001) göre, öğretmen yeterliği, öğretmenlerin belirli bir bağlamda öğretme görevini başarılı bir şekilde yerine getirebilmesi ve öğrenci davranışlarını değiştirebilmesi için gerekli olan davranışları gösterebilmesi konusundaki inanışları olarak tanımlanmaktadır.

Öğretmenlik statüsü yalnızca bilgi vermek rolünü içermemektedir. Zaten bilginin yapısı, kapsamı sürekli bir değişim ve gelişim sürecindedir. Önemli olan bilgiye ulaşmada öğrenciye rehberlik yapmaktır. Eğer öğretmenin rolü bilgi vermektan ibaret olsaydı, bunu öğretim makineleri yapar ve teknoloji öğretmenin yerini alırdı. En azından teknolojik yönden gelişmiş ve teknoloji ötesine geçmiş toplumlarda öğretmen problemi kolayca çözümlenirdi. Oysa eğitim bilimleri, öğrencinin, öğretmenin anlattıklarından çok, öğretmenin duygu, düşünce, tutum, davranış ve yaklaşım biçiminden etkilendiğini ortaya koymaktadır. İnsan kişiliğinin bedensel, zihinsel, duyuşsal ve sosyal bakımdan gelişmesinde önemli etkiye sahip kurumların başında gelen okul, bu alandaki rolünü hiç kuşkusuz öğretmenler aracılığıyla gerçekleştirmektedir. Eğitim kurumunun istenilen amaçlara hizmet etmedeki başarısı o kurumun temel unsuru olan öğretmenin niteliği ile doğru orantılıdır (Atasoy, 2008: 9).

Bir bireyin bir obje ya da uyarana karşı tutumunun ne olduğunun bilinmesi, o bireyin ilgili uyarana karşı davranışının da ne olacağını tahmin edilebilmesini sağlar. Bu durum uygulamada son derece önemli olmaktadır (Üstüner, 2006: 113). Eğitim öğretim süreçlerinin düzenlenmesinden ve uygulanmasından sorumlu olan ve öğrenme-öğretme ortamlarının en önemli değişkeni konumundaki öğretmenlerin herhangi bir durumla ilgili tutumlarının bilinmesi davranışlarını tahmin edilmesinde belirleyici olduğu söylenebilir. Thurstone (1959) ise davranış ile tutum arasında bir ilişkinin olduğunu belirterek tutum konusuna öğretmenler açısından bakmış, onların ölçme ve değerlendirmeye yönelik olumlu tutumlara sahip olabildiğini değerlendirmiş, bu değerlendirme sonucunda öğretmenlerin bu konudaki başarılarının ölçme ve değerlendirme alanındaki yeterliliklere sahip olabilmelerine bağlamıştır (Akt. Erdoğan, 2010: 6). Bu bağlamda öğrenme-öğretme süreçlerinin en önemli basamaklarından biri olan ölçme ve değerlendirmeye ilişkin sürecin uygulayıcıları konumunda bulunan öğretmenlerin tutumlarının belirlenmesinin de oldukça önemli olduğu söylenebilir (Çalışkan ve Yazıcı, 2013: 401).

Tüm bunların ışığında öğretmenlerin ölçme değerlendirme dersini yeteri kadar önemseyip önemsemediğini, sisteme dahil olmadan görebilmek için günümüz koşullarında fen edebiyat programlarında eğitim görmüş, kısa dönemde verilen pedagojik formasyon ile öğretmenlik mesleğini yapacak öğrenciler ile eğitim fakültesi bünyesinde yer alan öğrenciler arasında duyuşsal açıdan tutum boyutunda incelenmek istenmiştir.

2. Materyal ve Metot

2.1. Araştırmanın Modeli

Araştırma nicel bir çalışma olarak tasarlanmış ve genel tarama modeli kullanılmıştır. Bu modele uygun olarak, ilişkisel tarama modeli ile desenlenmiştir. İlişkisel tarama modelleri, iki ve daha çok sayıdaki değişken arasındaki değişimin varlığını ve derecesini belirlemeyi amaçlayan araştırma modelleridir (Gay, 1987; Gall, J.; Gall, M.D. ve Borg, 1999: 33).

2.2. Evren ve Örneklem

Bu araştırmanın evrenini, Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi'nde öğrenim gören ölçme değerlendirme dersi almış dördüncü sınıf öğrencileri ile yine aynı dersi almış fen edebiyat fakültelerinin ilgili bölümlerinden mezun pedagojik formasyon programında yer alan öğrenciler oluşturmaktadır. Araştırmanın örneklemini ise, evrende bulunan 1570 eğitim fakültesi dördüncü sınıf öğrencisinden 310

öğrenci oluştururken; pedagojik formasyon alan öğrencilerde ise toplam 357 öğrenciden tamamına ulaşılmaya çalışılmıştır. Uygulanan ölçek çalışmasından sonra net olarak 324 öğrenciye ulaşılmıştır. Çalışmanın güvenilirliği açısından alınan uzman görüşleriyle, iki farklı grubun öğrenci sayılarının birbirine denk olmasını sağlayabilmek adına eğitim fakültesi grubunda örneklem sayısına, pedagojik formasyon grubunda ise evren sayısına ulaşılmak hedeflenmiştir.

2.3. Veri Toplama Aracı ve Güvenirlik Katsayısı

Veri toplama aracı olarak Yaşar'ın (2014) geliştirmiş olduğu "Eğitimde Ölçme ve Değerlendirme Dersine Yönelik Tutum Ölçeği" kullanılmıştır. Yaşar (2014), yapmış olduğu ölçek geliştirme çalışmasında 21 maddelik 3 alt boyuttan oluşan bir tutum ölçeği geliştirmiştir.

Tablo 1. Ölçme ve değerlendirme dersine yönelik tutum ölçeği güvenilirlik katsayıları

Tutum Ölçeği (Cronbach Alpha Değerleri)	Güvenirlik Katsayısı	
	Ölçek Geliştirme Çalışması Verileri (Yaşar, 2014)	Belirlenen Örneklem Grubunun Verileri
Ölçme ve Değerlendirme Tutum Ölçeği	.94	.89
Derse Yönelik "Olumsuz Yaklaşım"	.93	.86
Derse Yönelik Atfedilen "Önem"	.88	.85
Derse Yönelik Atfedilen "Bilişsel Yeterlik"	.84	.80

Alanyazında da psikolojik bir test için hesaplanan güvenilirlik katsayısının .70 ve daha yüksek olmasının test puanlarının güvenilirliği için genel olarak yeterli görüldüğü belirtilmektedir (Tezbaşaran, 1996: 34; Büyüköztürk, 2005:45). Bu durumda ölçeğin güvenilir bir araç olduğu söylenebilir. Yapılan güvenilirlik testi sonuçlarına göre hem genelinde hem de alt boyutlarında ölçeğin güvenilirlik katsayısı istenilen düzeyde tespit edilmiş ve elde edilen verilerin kullanılması uygun bulunmuştur.

Tablo 2. Örneklemde yer alan öğrencilerin belirlenen değişkenlere göre frekans dağılımları

DEĞİŞKEN	GRUP	Eğitim Fakültesi		Pedagojik Formasyon	
		N	%	N	%
CİNSİYET	Kız	191	61	195	60
	Erkek	119	39	129	40
FAKÜLTEDEKİ GENEL BAŞARI NOT ORTALAMASI	2.00 - 2.49	32	10,3	22	6,8
	2.50 - 2.99	168	54,2	94	29,0
	3.00 - 3.49	89	28,7	165	51,0
	3.50 - 4.00	21	6,8	43	13,2
ÖĞRENİM GÖRDÜKLERİ LİSANS PROGRAMINDAKİ ALANI	Sözel	49	15,8	106	33,4
	Sayısal	72	23,2	138	42,6
	Eşit Ağırlık	165	53,2	50	14,7
	Yabancı Dil	24	7,8	30	9,3
TOPLAM		310	%100	324	%100

Çalışma kapsamında yer alan değişkenler, cinsiyet, fakülte'deki genel başarı not ortalaması ve öğrenim gördükleri lisans programındaki alanı şeklinde belirlenmiştir. Değişkenlerin örneklem grubu

içerisindeki frekans dağılımlarına bakıldığında cinsiyet değişkeninin her iki öğrenci grubunda dengeli dağıldığını, kız öğrencilerin erkek öğrencilere göre daha fazla olduğu görülmektedir.

2.4. Verilerin Analizi

Örneklem grubunda yer alan öğrencilerin ölçme ve değerlendirme dersine yönelik tutumlarının cinsiyet, fakülteadaki genel başarı not ortalaması ve öğrenim gördükleri lisans programındaki alanı değişkenlerine göre farklılık gösterip göstermediğini analiz etmek için öncelikle bu değişkenlere Kolmogorov-Smirnov testi uygulanarak parametrik değerler gösterip göstermediği test edilmiştir. Parametrik değer gösterenler için t-testi, tek yönlü varyans analizi (ANOVA), Post Hoc analizi için de TUKEY testleri uygulanmıştır. Verilerin çözümlenmesinde “SPSS (13) for Windows” paket programı kullanılmıştır.

3. Bulgular

Bu bölümde araştırmanın amacına ulaşmak adına kullanılan ölçme değerlendirme dersine yönelik tutum ölçeceğinden elde edilen bulgulara yer verilmiştir.

3.1. Ölçme Değerlendirme Dersine Yönelik Tutumun Cinsiyet Değişkenine İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Kolmogorov-Smirnov (K - S) testi ile bir örneklemden elde edilen verilerin normal dağılım gösterip göstermediği incelenir. Normal değer gösteriyorsa parametrik, göstermiyorsa non-parametrik testler kullanılır. “p” değerinin 0.05 düzeyinde anlamlı çıkması ($p < 0.05$) non-parametrik; $p > 0.05$ durumunda ise parametrik testlerin kullanılması gerekir (Baştürk, 2010:89)

Örneklem grubunda yer alan öğrencilerin cinsiyet, fakülteadaki genel başarı not ortalaması ve öğrenim gördükleri lisans programındaki alanı değişkenlerinin parametrik mi yoksa non-parametrik bir değer mi gösterdiğine bakmak için, belirlenen değişkenlere Kolmogorov-Smirnov testi uygulanmış ve tüm değişkenlerde .05 düzeyinde anlamlı bir fark göstermediği için parametrik testler kullanılmıştır.

Tablo 3: Cinsiyet değişkeninin eğitim fakültesinde ve pedagojik formasyon programında öğrenim gören öğrencilerin ölçme ve değerlendirme dersine yönelik tutumlarına yönelik anlamlılık düzeyi (t testi)

Örneklem Grupları	Tutum Alt Boyutları	Cinsiyet	N	X_{ort}	Ss	t	p
Eğitim Fakültesi	Olumsuz Yaklaşım	Kız	191	27.24	2.147	3.971	.037*
		Erkek	119	29.58	2.570		
	Önem	Kız	191	30.44	2.245	3.606	.006*
		Erkek	119	28.61	2.891		
	Bilişsel Yeterlik	Kız	191	33.34	2.607	3.589	.000*
		Erkek	119	30.45	2.860		
	GENEL	KIZ	191	36.65	3.056	4.025	.000*
		ERKEK	119	33.39	3.158		
Pedagojik Formasyon	Olumsuz Yaklaşım	Kız	195	32.77	2.569	3.680	.001*
		Erkek	129	34.89	2.530		
	Önem	Kız	195	28.81	2.647	3.158	.102
		Erkek	129	29.42	2.108		
	Bilişsel Yeterlik	Kız	195	31.25	2.258	3.569	.096
		Erkek	129	28.96	2.123		
	GENEL	KIZ	195	35.87	3.547	3.878	.086
		ERKEK	129	32.41	3.269		

* $p < 0.05$ düzeyinde anlamlı

Belirlenen örneklem gruplarında belirlenen cinsiyet değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediği incelenmiş ve Tablo 3'teki bulgular elde edilmiştir. Eğitim fakültesi öğrencileri ile pedagojik formasyon alan öğrenciler ayrı ayrı incelenmiş; her örneklem grubu tutum ölçeğinin alt boyutlarına göre desenlenmiştir. İlk olarak eğitim fakültesi örneklem grubu incelendiğinde ölçme ve değerlendirme dersinin 3 alt boyutunda da anlamlı farklar tespit edilmiştir. Ölçme değerlendirme dersine yönelik olumsuz yaklaşım alt boyutu incelendiğinde erkek öğrencilerin, kız öğrencilere göre daha yüksek bir ortalamaya sahip olduğu görülmektedir. Derse atfedilen önem ve bilişsel yeterlik alt boyutlarına bakıldığında ise kız öğrencilerin erkek öğrencilere göre daha yüksek bir ortalamaya sahip olduğu görülmektedir. Ölçme değerlendirme dersine yönelik tutum genel olarak incelendiğinde ise kız öğrencilerin lehine bir sonuç ortaya çıkmıştır. Bu derse yönelik eğitim fakültesinde kız öğrenciler daha yüksek bir tutum sergilemektedirler.

Çalışmada bir diğer örneklem grubu olan pedagojik formasyon öğrencilerinde ise bulgular daha farklı sonuçlar ortaya koymuştur. Ölçme değerlendirme dersine yönelik tutuma hem alt boyutlar hem de genel olarak bakıldığında sadece derse yönelik olumsuz tutum alt boyutunda anlamlı farklılık görülmüştür. Bu farklılığın da erkek öğrencilerin lehine olduğu elde edilen ortalama değerlere göre ifade edilebilir. Benzer sonuç eğitim fakültesi öğrencilerinde de görülmüş olması dikkat çekici bir bulgudur. Ancak genel olarak, cinsiyet değişkeninin pedagojik formasyon öğrencileri üzerinde anlamlı bir farklılık ortaya koyamadığı söylenebilir.

3.2. Ölçme Değerlendirme Dersine Yönelik Tutumun Fakülte'deki Genel Başarı Not Ortalaması Değişkenine İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Örneklem grubunda yer alan öğrencilerin cinsiyet, fakülte'deki genel başarı not ortalaması ve öğrenim gördükleri lisans programındaki alanı değişkenlerinin parametrik mi yoksa non-parametrik bir değer mi gösterdiğine bakmak için, belirlenen değişkenlere Kolmogorov-Smirnov testi uygulanmış ve tüm değişkenlerde .05 düzeyinde anlamlı bir fark göstermediği için parametrik testler kullanılmıştır.

Tablo 4: Genel başarı not ortalaması değişkeninin eğitim fakültesinde ve pedagojik formasyon programında öğrenim gören öğrencilerin ölçme ve değerlendirme dersine yönelik tutumlarına yönelik anlamlılık düzeyi (anova testi)

Örneklem Grupları	Tutum Alt Boyutları	Not Ortalamaları	N	X _{ort}	Ss	F	p
Eğitim Fakültesi	Olumsuz Yaklaşım	2.00-2.49	32	32.24	2.147	4.984	.028*
		2.50-2.99	168	30.58	2.570		
		3.00-3.49	89	28.85	2.621		
		3.50-4.00	21	28.63	2.458		
	Önem	2.00-2.49	32	27.44	2.245	3.987	.000*
		2.50-2.99	168	28.61	2.891		
		3.00-3.49	89	30.05	2.697		
		3.50-4.00	21	30.59	2.420		
	Bilişsel Yeterlik	2.00-2.49	32	28.34	2.607	3.687	.047*
		2.50-2.99	168	30.45	2.860		
		3.00-3.49	89	33.58	2.109		
		3.50-4.00	21	34.08	2.967		
	GENEL	2.00-2.49	32	34.65	3.056	4.855	.000*
		2.50-2.99	168	34.87	3.574		
		3.00-3.49	89	35.09	3.014		
		3.50-4.00	21	35.68	3.406		

Pedagojik Formasyon	Olumsuz Yaklaşım	2.00-2.49	22	29.65	2.475	4.784	.030*
		2.50-2.99	94	30.09	2.423		
		3.00-3.49	165	27.65	2.029		
		3.50-4.00	43	28.76	2.640		
	Önem	2.00-2.49	22	27.86	2.115	3.909	.189
		2.50-2.99	94	28.70	2.391		
		3.00-3.49	165	29.47	2.622		
		3.50-4.00	43	30.93	2.400		
	Bilişsel Yeterlik	2.00-2.49	22	29.77	2.688	3.557	.128
		2.50-2.99	94	30.52	2.563		
		3.00-3.49	165	31.58	2.879		
		3.50-4.00	43	29.08	2.006		
	GENEL	2.00-2.49	22	30.45	3.996	4.740	.102
		2.50-2.99	94	27.47	3.544		
		3.00-3.49	165	28.99	3.234		
		3.50-4.00	43	28.64	3.476		

*p<0.05 düzeyinde anlamlı

Tablo 4'e göre her iki örneklem gruba ayrı ayrı incelendiğinde alt boyutlarında bazılarında anlamlı farklar görülmektedir. Öncelikle eğitim fakültesi öğrencilerinin ölçme değerlendirme dersine yönelik tutum puanlarına bakıldığında üç alt boyutta da anlamlı farklar bulunmaktadır. Not ortalamaları arasında bu anlamlı farkların hangi grubun lehine olduğunu görebilmek için yapılan Post Hoc testlerinde Tukey testi sonuçlarına göre; ölçme değerlendirme dersine yönelik olumsuz tutum alt boyutunda tüm gruplar arasında "2.00-2.49" not ortalamasına sahip öğrencilerin lehine bir sonuç ortaya çıkmıştır. Bir diğer alt boyut "önem"de ise tüm gruplar arasında "3.50-4.00" not ortalamasına sahip öğrencilerin lehine anlamlı bir farklılık görülmüştür. Son alt boyut bilişsel yeterlikte ise "3.50-4.00" grubu dışındaki diğer gruplar arasında "3.00-3.49" not ortalamasına sahip öğrencilerinin lehine anlamlı bir farklılık görülmüştür. Bu sonuçlara göre not ortalaması 3.00'ün üzerinde olan öğrencilerin ölçme ve değerlendirme dersine önem gösterdikleri ve derse yönelik atfedilen bilişsel yeterliğe sahip oldukları, 2.50 ortalamasının altında kalan öğrencilerin ise derse yönelik olumsuz bir yaklaşıma sahip oldukları düşünülebilir. Kısacası genel anlamda başarılı olan öğrencilerin derse yönelik olumlu, başarısı düşük öğrencilerin ise olumsuz bir tutum sergiledikleri söylenebilir.

Pedagojik formasyon grubundaki öğrencilerde ise cinsiyet değişkenindeki benzer durum ortaya çıkmıştır. Yine sadece olumsuz yaklaşım alt boyutunda anlamlı bir farklılık görülmüştür. Yapılan Tukey testi sonuçlarına göre ise tüm gruplar arasında "2.50-2.99" not ortalamasına sahip öğrencilerin lehine anlamlı bir sonuç ortaya çıkmıştır. Diğer alt boyutlarda anlamlı bir farklılığa rastlanmamıştır. Cinsiyet değişkeninde de olduğu gibi genel başarı not ortalamasının da pedagojik formasyon programındaki öğrencilerin ölçme ve değerlendirme dersine yönelik tutumları üzerinde farklılık oluşturan bir değişken olmadığı genel itibariyle ifade edilebilir.

3.3.Ölçme Değerlendirme Dersine Yönelik Tutumun Fakülte'deki Öğrenim Gördükleri Lisans Programındaki Alan Değişkenine İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Daha önce de belirtildiği gibi örneklem grubunda yer alan öğrencilerin cinsiyet, fakülte'deki genel başarı not ortalaması ve öğrenim gördükleri lisans programındaki alan değişkenlerinin parametrik mi yoksa non-parametrik bir değer mi gösterdiğine bakmak için, belirlenen değişkenlere Kolmogorov-Smirnov testi uygulanmış ve tüm değişkenlerde .05 düzeyinde anlamlı bir fark göstermediği için parametrik testler kullanılmıştır.

Tablo 5: Öğrenim gördükleri lisans programındaki alan değişkeninin eğitim fakültesinde ve pedagojik formasyon programında öğrenim gören öğrencilerin ölçme ve değerlendirme dersine yönelik tutumlarına yönelik anlamlılık düzeyi (anova testi)

Örneklem Grupları	Tutum Alt Boyutları	Not Ortalamaları	N	X _{ort}	Ss	F	p
Eğitim Fakültesi	Olumsuz Yaklaşım	Sözel	49	28.24	2.148	4.144	.159
		Sayısal	72	27.58	2.577		
		Eşit Ağırlık	165	27.85	2.620		
		Yabancı Dil	24	27.63	2.455		
	Önem	Sözel	49	30.44	2.785	3.080	.096
		Sayısal	72	28.60	2.125		
		Eşit Ağırlık	165	27.00	2.996		
		Yabancı Dil	24	29.57	2.775		
	Bilişsel Yeterlik	Sözel	49	28.34	2.770	3.875	.017*
		Sayısal	72	30.45	2.256		
		Eşit Ağırlık	165	29.58	2.893		
		Yabancı Dil	24	27.08	2.574		
GENEL	Sözel	49	34.07	3.758	4.883	.000*	
	Sayısal	72	36.87	3.694			
	Eşit Ağırlık	165	33.09	3.054			
	Yabancı Dil	24	34.98	3.556			
Pedagojik Formasyon	Olumsuz Yaklaşım	Sözel	49	29.23	2.025	4.784	.123
		Sayısal	72	29.09	2.743		
		Eşit Ağırlık	165	28.65	2.959		
		Yabancı Dil	24	27.46	2.676		
	Önem	Sözel	49	28.65	2.105	3.859	.179
		Sayısal	72	27.45	2.390		
		Eşit Ağırlık	165	29.78	2.885		
		Yabancı Dil	24	30.09	2.474		
	Bilişsel Yeterlik	Sözel	49	29.77	2.688	3.588	.156
		Sayısal	72	30.52	2.563		
		Eşit Ağırlık	165	31.58	2.879		
		Yabancı Dil	24	29.08	2.006		
GENEL	Sözel	49	30.08	3.746	4.796	.121	
	Sayısal	72	27.96	3.644			
	Eşit Ağırlık	165	27.63	3.555			
	Yabancı Dil	24	29.65	3.404			

*p<0.05 düzeyinde anlamlı

Çalışmanın son değişkeni öğrenim gördükleri lisans programının alanı değişkenine göre yine diğer değişkenlerde olduğu gibi hem eğitim fakültesi hem de pedagojik formasyon alan öğrenciler üzerinde karşılaştırılması yapılmıştır. Buna göre anlamlı farklar, eğitim fakültesi örneklem grubundaki bilişsel yeterlik alt boyutunda ve ölçeğin genelinde görülmüştür. Öğrenim gördükleri lisans programındaki alanlar arasında bu anlamlı farkların hangi grubun lehine olduğunu görebilmek için yapılan Post Hoc testlerinde Tukey testi sonuçlarına göre, eğitim fakültesi örneklem grubunda bilişsel yeterlik alt boyutunda tüm gruplar arasında sayısal alandaki öğrencilerin lehine anlamlı farklar tespit edilmiştir. Buna göre sayısal alan öğrencilerinin ölçme değerlendirme dersine yönelik tutumları diğer alanlardan daha yüksek olduğu söylenebilir.

Tablo 5'te anlamlı farklılığın görüldüğü bir diğer sonuç ise yine eğitim fakültesi örneklem grubunda tutuma genel olarak bakılan boyuttur. Tukey testine göre tüm gruplar arasında az önceki sonuca benzer olarak sayısal alandaki öğrencilerin lehine anlamlı bir sonuç elde edilmiştir. Sayısal içeriği yoğun programlardaki öğrencilerin ölçme değerlendirme dersine yönelik daha yüksek bir tutum gösterdikleri çıkan sonuçlar bağlamında ifade edilebilir. Dikkat çekici sonuç ise pedagojik formasyon grubundaki

öğrenciler arasında ne alt boyutlarda ne de genel boyutta öğrenim gördükleri lisans programının alanı öğrencilerin ölçme değerlendirme dersine yönelik tutumlarında anlamlı bir farklılık ortaya koyamamıştır.

3.4. Ölçme ve Değerlendirme Dersine Yönelik Tutum Düzeylerinin İki Örneklem Grubuna İlişkin Bulgular ve Yorumlar

İlk üç alt problemde belirlenen değişkenler bazında, her örneklem grubu kendi içerisinde alt boyutlara göre incelenmiştir. Dördüncü alt problemde ise örneklem grupları birbirleriyle karşılaştırılmıştır.

Tablo 6. Her iki örneklem grubunun ölçme ve değerlendirme dersine yönelik tutumlarının incelenmesi (t testi)

Tutum Alt Boyutları	Örneklem	N	X _{ort}	Ss	t	p
Olumsuz Yaklaşım	Eğitim Fakültesi	310	27.96	2.195	3.551	.005*
	Pedagojik Formasyon	324	29.07	2.589		
Önem	Eğitim Fakültesi	310	30.88	2.006	3.716	.000*
	Pedagojik Formasyon	324	28.30	2.918		
Bilişsel Yeterlik	Eğitim Fakültesi	310	33.47	2.689	3.589	.000*
	Pedagojik Formasyon	324	32.25	2.658		
GENEL	Eğitim Fakültesi	310	36.87	2.919	3.112	.041*
	Pedagojik Formasyon	324	33.20	2.238		

*p<0.05 düzeyinde anlamlı

Tablo 6 incelendiğinde ölçme değerlendirme dersine yönelik tutum ölçeğinin üç alt boyutunda anlamlı farklar görülmektedir. Buna göre derse yönelik olumsuz yaklaşım açısından bakıldığında pedagojik formasyon öğrencilerinin eğitim fakültesi öğrencilerine göre daha yüksek bir ortalamaya sahip olduğu belirlenmiştir. Diğer alt boyutlar derse verilen önem ve bilişsel yeterlik alt boyutlarında ise eğitim fakültesi öğrencilerinde daha yüksek bir ortalama belirlenmiştir. Buradan çıkan sonuca göre, eğitim fakültesi öğrencilerinin pedagojik formasyon alan öğrencilere göre ölçme ve değerlendirme dersine yönelik bilişsel ve duyuşsal açıdan daha yüksek bir tutum gösterirken, pedagojik formasyon alan öğrencilerin ise diğer gruba göre daha yüksek bir olumsuz tutum besledikleri şeklinde bir yorum yapılabilir. Genel olarak bakıldığında da eğitim fakültesi öğrencilerinin pedagojik formasyon alan öğrencilere göre ölçme değerlendirme dersine yönelik daha yüksek bir tutum sergiledikleri söylenebilir.

4. Tartışma ve Sonuç

1. Çalışmada ilk olarak cinsiyet değişkeninin ölçme değerlendirme dersine yönelik belirlenen örneklem grubundaki öğrenciler üzerinde bir farklılık yaratıp yaratmadığı incelenmiş ve özellikle eğitim fakültesi öğrencileri üzerinde anlamlı farklılıklar tespit edilirken pedagojik formasyon grubundaki öğrencilerde ise sadece olumsuz yaklaşım alt boyutunda anlamlı farklılık görülmüş; diğer alt boyutlarda ve genelinde anlamlı bir farklılık tespit edilmemiştir. Çalışkan ve Yazıcı'nın (2013) sosyal bilgiler öğretmenleriyle yapmış oldukları çalışmada ve Erdoğan'nun (2010) yapmış oldukları çalışmalarda cinsiyet değişkeninin öğrencilerin ölçme değerlendirme dersine yönelik tutumları üzerinde farklılık yaratmadığı görülmüştür. Yine bir başka çalışmada Aktaş ve Alıcı'nın (2013) cinsiyetin öğretmen adaylarının ölçme değerlendirme dersine yönelik tutumları üzerinde anlamlı bir farklılık yaratmamıştır.

2. Pedagojik formasyon grubu içerisinde anlamlı farklılığın görüldüğü tek alt boyut derse yönelik olumsuz yaklaşımda erkek öğrencilerin kız öğrencilere göre bu derse yönelik daha olumsuz bir tutum sergiledikleri elde edilen veriler doğrultusunda yorumlanabilir. Aynı durum eğitim fakültesi öğrencilerinde de görülmesi dikkat çekici bir sonuçtur. Eğitim fakültesinde öğrenim görmüş erkek öğrenciler de bu derse karşı olumsuz bir yaklaşım biçimi göstermektedirler. Buradan yola çıkılırsa, ölçme değerlendirme dersinin erkek öğrenciler üzerinde hangi program ile alınır alınmaz olumsuz bir tutum oluşturduğu şeklinde bu durum yorumlanabilir.

3. Çalışmanın bir diğer değişkeni genel başarı not ortalamasında, cinsiyet değişkenine benzer bir durum görülmektedir. Yine eğitim fakültesi öğrencilerinin oluşturduğu örneklem grubunda ölçüğün tüm alt boyutlarında ve genelinde anlamlı farklar görülürken; pedagojik formasyon grubundaki öğrencilerin oluşturduğu örneklem grubunda sadece derse yönelik olumsuz yaklaşım alt boyutunda anlamlı bir farklılık belirlenmiştir. Başarı ortalamaları incelendiğinde eğitim fakültesi öğrencilerinin derse karşı gösterdiği önem ve bilişsel yeterlik boyutlarında not ortalaması yüksek öğrencilerin bu açıdan derse karşı daha yüksek bir tutum sergiledikleri, başarı ortalaması düşük öğrencilerin ise olumsuz yaklaşım alt boyutunda daha yüksek bir ortalamaya sahip oldukları görülmektedir. Kart ve Gülleroğlu'nun (2013) yapmış oldukları çalışmada duyuşsal özelliklerin ölçme değerlendirme dersinin başarısını yordama gücü incelenmiş ve elde edilen bulgulara göre duyuşsal özelliklerin öğrencilerin başarısı üzerinde etkili bir faktör olduğu görülmüştür. Ortaya çıkan sonuç, akademik başarı duyuşsal özelliklerle birlikte şekillenmektedir. Çalışmanın bir diğer ayağını oluşturan pedagojik formasyon grubu öğrencilerinde de not ortalaması düşük öğrencilerde derse yönelik olumsuz yaklaşım ortalamaları daha yüksek bulunması elde edilen tüm verileri destekler niteliktedir.

4. Çalışmada yer alan son değişkene bakıldığında anlamlı farklar sadece eğitim fakültesi örneklem grubunda bilişsel yeterlik alt boyutunda ve ölçme değerlendirme dersine yönelik tutuma genel olarak bakılan boyutta görülmektedir. Dersin belli bir bölümünün sayısal içerikli olması, sayısal içerikli bölümlerde öğrenim gören öğrencilerin bu derse yönelik daha yüksek bir tutum gösterdiği şeklinde elde edilen bulgular yorumlanabilir. Eğitim fakültesinde öğrenim gören öğrencilerin ortaöğretimde almış oldukları eğitimin niteliği bazı spesifik derslerdeki hem bilişsel hem de duyuşsal yönünü etkileyebilmektedir. Özellikle öğrenim hayatında aldığı matematik dersi, matematik dersine karşı edindiği tutum, lisans eğitimindeki ölçme değerlendirme dersine olan bakış açısına yön vermektedir.

5. Yapılan çalışmada son olarak eğitim fakültesi öğrencileri ile pedagojik formasyon alan fen edebiyat fakültesi öğrencileri karşılaştırılmıştır. Elde edilen verilere göre pedagojik formasyon alan öğrencilerin derse yönelik daha yüksek bir olumsuz yaklaşım sergilerlerken eğitim fakültesi öğrencileri önem ve bilişsel yeterlik alt boyutlarında daha yüksek bir ortalamaya sahip oldukları görülmektedir. Buradan anlaşılıyor ki, eğitim fakültesi bilinciyle gelen, almış oldukları eğitim bilimleri derslerini sürece yayan, edindiği bilgi deneyim ve tutumu daha fazla içselleştirme fırsatı yakalayan öğrenciler, belli bir dönemle sınırlandırılmış pedagojik formasyon alan öğrencilere göre, eğitim bilimlerinin mihver derslerinden birisi olan ölçme değerlendirme dersine yönelik daha yüksek bir tutum edindikleri söylenebilir. Aktaş ve Alıcı'nın (2013) yapmış oldukları çalışmada ise eğitim fakültesi ile fen edebiyat fakültesi öğrencileri arasında ölçme değerlendirme dersine yönelik anlamlı bir farklılık belirlenmemiştir.

Tüm bu bulgular ve yorumlar doğrultusunda bu çalışma çok daha büyük örneklem gruplarıyla ya da nitel analizler yardımıyla daha derinlemesine veriler elde edilerek boyutlandırılabilir. Eğitim bilimlerinin merkezindeki derslerden biri olan ölçme değerlendirmenin yanında, yine eğitim bilimleri içerisinde yer alan eğitim psikolojisi, öğretim ilke ve yöntemleri gibi belirleyici dersler için de aynı çalışma yapılabilir.

KAYNAKÇA

- Aktaş, M.; Alıcı, D. (2013). Eğitimde Ölçme Değerlendirme Dersine Yönelik Tutum Ölçeğinin Geliştirilmesi. *Journal of Qafqaz University*, 33. (66-73).
- Atasoy, B. (2002). *Fen Öğrenimi ve Öğretimi*. Ankara: Gündüz Eğitim ve Yayıncılık.
- Atasoy, A. (2004). Öğretmen Eğitiminde Nitelik ve Pedagojik Formasyon. *Bilim ve Aklın Aydınlığında Eğitim Dergisi*. 5, 51.
- Başaran, İ. E. (1988). *Eğitim Psikolojisi*, Ankara.
- Baştürk, R. (2010). *Bütün Yönleriyle SPSS Örnekli Nonparametrik İstatistiksel Yöntemler*. Anı Yayıncılık, Ankara
- Baykul, Y. (2000). *Eğitimde ve Psikolojide Ölçme: Klasik Test Teorisi ve Uygulaması*. Ankara: OSYM Yayınları.
- Büyüköztürk, Ş. (2006). *Sosyal bilimler için veri analizi el kitabı*. Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- Çalışkan, H., Yazıcı, K. (2013). Ölçme ve değerlendirmeye yönelik tutum ölçeğinin geliştirilmesi ve sosyal bilgiler öğretmenlerinin tutum düzeylerinin çeşitli değişkenlere göre incelenmesi. *International Journal of Human Sciences*. 10(1), 398-415.
- Erdoğan, M. Y. (2010). Öğretmenlerin ölçme ve değerlendirmeye yönelik tutumlarının bazı değişkenler açısından incelenmesi, *International Conference on New Trends in Education and Their Implications* 11-13 November, Antalya.
- Gall, J.; Gall, M.D.; Borg, WR. (1999). *Applying educational research*. New York: Longman.
- Gay, L.R. (1987). *Educational Research Competencies For Analysis And Application*. New York: Macmillan Publishing Company.
<http://www.google.com.tr/books?hl=tr&lr=&id=SEpl7643WE0C&oi=fnd&pg=PA1&dq=Educational+research+competencies+for+analysis+and+application.+New+York:+Macmillan+Publishing+Company.&ots=QbJxaMJFZ4&sig=Zz36C0HrMtVGCcpTROd2VpxLQgI&redirsc=yğv=onepage&q&f=false>
- Kart, A.; Gülleroğlu, H.D. (2013). Demografik ve Duyuşsal Değişkenlerin Ölçme ve Değerlendirme Dersi Başarısını Yordama Gücü. *YYU Journal of Education Faculty*. 10, 1. (11-30)
- MEB. (2006). *Öğretmenlik Mesleği Genel Yeterlikleri*. Öğretmen Yetiştirme ve Eğitimi Genel Müdürlüğü.
- Özguven, E. (1994). *Psikolojik Testler*, Ankara, PDRM Yayınları.
- Semerci, Ç. (2009). *Eğitimde ölçme ve değerlendirme*. E. Karip, (Ed.), Ölçme ve değerlendirme, (3. bs) içinde (2-15). Ankara: Pegem Akademi.
- Senemoglu, N. (2001). *Öğrenci Görüşlerine Göre Öğretmen Yeterlilikleri*. *Eğitimde Yansımalar*: VI (11-13 Ocak 2001), Ankara: Öğretmen Hüseyin Hüsnü Tekışık Eğitim Araştırma Gelistirme Vakfı Yayınları, (193-215).

Sönmez, V. (2005). *Program Geliştirmede Öğretmen El Kitabı* (12. bs). Ankara: Anı Yayıncılık.

Süral, S. (2013). *İlköğretimde Görev Yapan Öğretmenlerin Öğretme Stilleri, Sınıf Yönetimi Yaklaşımları İle Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutumları Arasındaki İlişki*. Yayımlanmamış Doktora Tezi. Adnan Menderes Üniversitesi. Sosyal Bilimleri Enstitüsü.

Tezbaşaran, A. (1996). Likert Tipi Ölçek Geliştirme Kılavuzu. *Türk Psikologlar Derneği Yayınları*. Ankara.

Tschannen-Moran, M., ve Woolfolk Hoy, A. (2001). Teacher Efficacy: Capturing an Elusive Construct. *Teaching and Teacher Education*, 17, 783–805.

Turgut, F. M. (1990). *Eğitimde Ölçme ve Değerlendirme, Metotları* Ankara.

Üstüner, M. (2006). Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutum Ölçeğinin Geçerlik Ve Güvenirlik Çalışması. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 45, 109-127.

Yaşar, M. (2014). Eğitimde Ölçme Değerlendirme Dersine Yönelik Tutum Ölçeğinin Geliştirilmesi. *Eğitim Bilimleri Araştırma Dergisi*. 4,1.(259-279).